

Sygn. akt III AUa 715/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 marca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Dorota Rzeźniowiecka (spr.)

Sędziowie: SSA Mirosław Godlewski SSA Anna Szczepaniak-Cicha

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Sztuka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 marca 2015 r. w Ł.

sprawy **B. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.**

o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne

na skutek apelacji B. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 14 kwietnia 2014 r., sygn. akt: V U 1490/13,

- 1. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję organu rentowego i przyznaje B. S. prawo do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego od 1 września 2013 r.;**
- 2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. na rzecz B. S. kwotę 210 (dwieście dziesięć) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania za pierwszą i drugą instancję.**

Sygn. akt: III AUa 715/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25 września 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. M.. odmówił B. S. prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego podając w uzasadnieniu że wnioskodawczyni nie udowodniła rozwiązania stosunku pracy na swój wniosek.

W odwołaniu wniesionym od powyższej decyzji skarżąca B. S. wniosła o jej zmianę i przyznanie jej prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zarzucając zaskarżonej decyzji błędną wykładnię przepisów.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

Zaskarżonym wyrokiem z 14 kwietnia 2014 r. Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim oddalił odwołanie.

Powyższe orzeczenie poprzedziły następujące ustalenia faktyczne.

B. S. urodziła się w dniu (...). W dniu 10 września 2013 roku złożyła wniosek o nauczycielskie świadczenie kompensacyjne.

Na dzień 31 sierpnia 2013 roku wnioskodawczyni udowodniła staż pracy w rozmiarze 39 lat, 7 miesięcy i 9 dni, w tym 21 lat, 6 miesięcy i 29 dni pracy w szczególnym charakterze.

W okresie od 1 września 2001 roku do 31 sierpnia 2013 roku B. S. zatrudniona była w Zespole Szkolno- (...) w P. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku nauczyciela religii. Stosunek pracy ustał w wyniku rozwiązania na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela.

W okresie od 1 września 2007 roku do 31 sierpnia 2013 roku B. S. zatrudniona była w Szkole Podstawowej nr (...) im. K.K. B. w P. w wymiarze 9/18 na stanowisku nauczyciela. Stosunek pracy ustał w wyniku rozwiązania umowy o pracę z upływem czasu na który była zawarta – art. 30 § 1 pkt 4 k.p.

W świetle tak poczynionych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że odwołanie B. S. nie zasługiwało na uwzględnienie. Powołując treść art. 4 ust. 1, 2, 3 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U. nr 97, poz. 800 ze zm.) sąd pierwszej instancji wskazał, iż nabycie prawa do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego jest możliwe tylko w przypadku spełniania w dacie decyzji łącznie wszystkich warunków, o których stanowi cytowany wyżej przepis z art. 4 powołanej ustawy, tj. wymaganego wieku, stażu ubezpieczeniowego, w tym określonego stażu pracy w charakterze nauczyciela oraz wykazania rozwiązania stosunku pracy. W okolicznościach przedmiotowej sprawy nie budzi wątpliwości, że wnioskodawczyni ma wymagany ustawą okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 30 lat w tym 20 lat wykonywania pracy nauczyciela, we wskazanych jednostkach, a ponadto w dniu 11 lutego 2009 roku ukończyła 55 lat. Wnioskodawczyni nie spełniła jednak przesłanki rozwiązania stosunku pracy z art. 4 ust. 1 pkt 3 powołanej ustawy. Ustawodawca używając w tym przepisie sformułowania „rozwiązali stosunek pracy” zamierzał wyrazić, iż chodzi o rozwiązanie stosunku pracy z inicjatywy nauczyciela. Do rozwiązania stosunku pracy nie musi jednak dojść w następstwie dokonanego przez nauczyciela wypowiedzenia. Stosunek pracy może również zostać rozwiązany także za porozumieniem stron, istotne jest jednak wówczas aby to nauczyciel wyszedł z taką inicjatywą.

Jak wynika z dokumentów zawartych w aktach organu rentowego w postaci świadectw pracy, wnioskodawczyni pozostawała jako nauczyciel religii w stosunku pracy z kilkoma placówkami, a mianowicie:

- Zespołem Szkolno- (...) w P., Szkołą Podstawową nr (...) im. K.K. B. w P.,
- Szkołą Podstawową nr (...) im. K.K. B. w P.;
- Przedszkolem Samorządowym nr 15 w P.,
- Przedszkolem Samorządowym nr 16 w P.,
- Przedszkolem Stowarzyszenia (...) w P.,
- Przedszkolem Samorządowym nr 7 w P..

Wszystkie te stosunki pracy uległy rozwiązaniu, nie mniej tylko jeden z nich z Zespołem Szkolno- (...) w P., w wymagany ustawą sposób tj. na podstawie art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karty Nauczyciela na podstawie porozumienia stron z inicjatywy wnioskodawczyni. Pozostałe natomiast stosunki pracy tj. ze Szkołą Podstawową nr (...) im. K.K. B. w P., Przedszkolem Samorządowym Nr 16 w P., Przedszkolem Stowarzyszeniami (...) w P. oraz Przedszkolem Samorządowym Nr 7 w P., jak wynika z dokumentów w postaci świadectw pracy oraz zeznań skarżącej, uległy rozwiązaniu z upływem czasu na jaki były zawarte tj. na podstawie art. 30 § 1 pkt 4 kp.. Tym samym nie zostały rozwiązane z inicjatywy wnioskodawczyni jak tego wymaga art. 4 ust. 1 pkt 3 powołanej ustawy, co wyklucza możliwość przyznania wnioskodawczyni świadczenia kompensacyjnego.

Warunkiem nabycia świadczenia kompensacyjnego jest bowiem rozwiązanie przez nauczyciela w sposób przewidziany ustawą wszystkich łączących go stosunków pracy, a nie tylko niektórych wybranych.

Mając na względzie powyższe Sąd Okręgowy z mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie wnioskodawczynie.

Powyższe orzeczenie zaskarżyła w całości apelacją B. S. zarzucając mu:

- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych z dnia 22.05.2009 r. poprzez dokonanie błędnej wykładni tegoż przepisu w kontekście brzmienia art. 20 ustawy Karta Nauczyciela
- niewyjaśnienie okoliczności faktycznych co do podstawy ustania stosunku pracy w pozostałych jednostkach poza Zespołem Szkolno- (...)

W konkluzji apelująca wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie żądania wnioskodawczynie względnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest zasadna i skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji organu rentowego.

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy i niesporne w sprawie Sąd Apelacyjny w całości podziela i przyjmuje za podstawę własnego wyroku.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była kwestia spełnienia przez B. S. przesłanek koniecznych do nabycia prawa do świadczenia kompensacyjnego określonych w art. 4 ust. 1, 2, 3 pkt 1 ustawy z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U. Nr 97, poz. 800) w szczególności przesłanki wskazanej w art. 4 ust.1 pkt 3.

Zgodnie ze wskazaną regulacją świadczenie kompensacyjne przysługuje nauczycielom, którzy spełnili łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnęli wiek, o którym mowa w ust. 3 tj. w przypadku wnioskodawczynie 55 lat w latach 2009-2014,
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynoszący 30 lat, w tym 20 lat wykonywania pracy w jednostkach, o których mowa w art. 2 pkt 1, w wymiarze co najmniej 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć;
- 3) rozwiązali stosunek pracy.

Nauczycielom spełniającym warunki określone w ust. 1 pkt 1 i 2 świadczenie przysługuje również w przypadku rozwiązania stosunku pracy lub wygaśnięcia stosunku pracy w okolicznościach określonych w art. 20 ust. 1, 5c i 7 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.).

Niespornym w sprawie było, iż odwołująca spełnia warunek wieku i stażu zarówno szczególnego jak i ogólnego.

Jak ustalił to Sąd Okręgowy wnioskodawczynie pozostawała w stosunku pracy z kilkoma jednostkami. Były to Zespół Szkolno- (...) w P., Szkoła Podstawowa nr (...) im. K.K. B. w P., Przedszkole (...) nr 15 w P.,- Przedszkole (...) nr 16 w P., Przedszkole Stowarzyszenia (...) w P. oraz Przedszkole (...) nr 7 w P..

Stosunek pracy z Zespołem Szkolno- (...) w P. uległ rozwiązaniu zgodnie z art. 4 ust. 2 cyt. ustawy tj. w trybie art. 20 ust. 1 Karty Nauczyciela. Pozostałe stosunku pracy uległy rozwiązaniu na podstawie art. 30 § 1 pkt 4 kp tj. z upływem czasu na jaki zostały zawarte (za wyjątkiem stosunku pracy z Przedszkolem Samorządowym Nr 15 gdzie stosunek pracy uległy rozwiązaniu za porozumieniem stron, który to tryb nie budzi kontrowersji w świetle art. 4 ust. 1 pkt 3 cyt.

ustawy). W ocenie Sądu Okręgowego taki tryb rozwiązania stosunku pracy nie jest zgodny z wymogiem określonym w art. 4 ust. 1 pkt 3 cyt. ustawy.

Sąd Apelacyjny nie podziela stanowiska zaprezentowanego w uzasadnieniu Sądu Okręgowego i podziela w całości pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 grudnia 2013 r. (III UK 9/13 publ. LEX nr 1498647) gdzie Sąd Najwyższy przyjął, że przesłanka określona w art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy z 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, warunkująca nabycie prawa do tego świadczenia, stanowiąca o konieczności rozwiązania umowy o pracę przez nauczyciela, zostaje spełniona także w przypadku wygaśnięcia terminowej umowy o pracę. Sąd Najwyższy podkreślił, że za uznaniem, że ustanie umowy terminowej jest przykładem rozwiązania umowy o pracę świadczy fakt usytuowania przez ustawodawcę tej regulacji w oddziale 2. działu drugiego Kodeksu pracy, poświęconym rozwiązaniu umowy o pracę, a nie w oddziale 7. tego działu, traktującym o wygaśnięciu umowy o pracę. Sąd Najwyższy wskazał, że ustanie stosunku pracy przez ustanie umowy terminowej w przypadkach wskazanych art. 30 § 1 i 2 Kodeksu pracy jest następstwem woli stron, odnoszącej się do określonego czasu trwania zawieranej umowy. Można zatem w konsekwencji przyjąć, że jest to pewna odmiana porozumienia rozwiązującego, które nie stanowi odrębnej czynności ukierunkowanej wyłącznie na spowodowanie zakończenia stosunku pracy, ale jest elementem czynności prawnej, która ma na celu nawiązanie stosunku pracy z jednoczesnym określeniem granic czasowych tego stosunku prawnego, a więc z wskazaniem zdarzenia, które powoduje jego rozwiązanie.

Sąd Najwyższy podkreślił, że za przyjęciem takiego stanowiska przemawia także wykładnia językowa i systemowa art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy. Wskazał, że ustawodawca nie zdefiniował w powołanej ustawie pojęcia rozwiązania stosunku pracy, ani też wchodzących w grę trybów rozwiązania. Dlatego też należało się odwołać do ogólnych zasad prawa pracy. W związku z tym rozwiązanie stosunku pracy przez nauczyciela ma miejsce nie tylko wtedy, gdy następuje w drodze jednostronnego oświadczenia woli pracownika (za wypowiedzeniem lub bez wypowiedzenia), ale także we wszystkich sytuacjach, gdy wola nauczyciela jest częścią składową czynności rozwiązującej ten stosunek. Nawiązując do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2013 r. (II UK 205/12) Sąd Najwyższy w analizowanym wyroku z dnia 11 grudnia 2013 r. (III UK 9/13 niepubl.) zgodził się, że redakcja wyżej wymienionego przepisu wskazuje na konieczną aktywność nauczyciela w sferze rozwiązania stosunku pracy (por. II UK 205/12). Jednak zdaniem Sądu Najwyższego, o aktywności tej świadczy nie tylko oświadczenie woli o wypowiedzeniu umowy o pracę, czy też wniosek o rozwiązanie umowy o pracę za porozumieniem stron, ale również oświadczenie woli nauczyciela o zawarciu terminowej umowy o pracę, które zawiera w sobie jednocześnie wskazanie zdarzenia powodującego rozwiązanie stosunku pracy.

Sąd Apelacyjny przychylił się do wykładni zwartej w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2013 r. i podziela przytoczoną tam argumentację.

Konkludując - wobec spełniania przez wnioskodawczynię wszystkich innych przesłanek do nabycia prawa do świadczenia kompensacyjnego wyrok Sądu Okręgowego i zaskarżona decyzja podległy zmianie na zasadzie art. 386 § 1 k.p.c.

O kosztach orzeczono zgodnie z art. 98 k.p.c. w zw. § 11 ust. 2, § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz. U. 2013, p. 490).